

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms
mokesčių inspekcijoms

2022-03-17 Nr. (18.18-31-1 Mr)R-1245

DĖL NEAPMOKESTINAMOJO PAJAMŲ DYDŽIO TAIKymo NENUOLATINIAMS LIETUVOS GYVENTOJAMS

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, siekdama užtikrinti pagrįstą, GPMĮ¹ nuostatas atitinkančią NPD² taikymo tvarką nenuolatinėms Lietuvos gyventojų atžvilgiu, paaiškina aktualius su NPD taikymu, pajamų mokesčio sumokėjimu ir nenuolatinio Lietuvos gyventojų statusu susijusius klausimus:

1. Ar darbdavys³, išskaičiuodamas pajamų mokestį nuo nenuolatinėms Lietuvos gyventojams už darbą Lietuvoje išmokamo darbo užmokesčio, gali taikyti NPD?

Atsakymas. Mokestiniu laikotarpiu nenuolatinėms Lietuvos gyventojams mėnesio NPD neturi būti taikomas. Pajamų mokestis turi būti išskaičiuojamas ir sumokamas į biudžetą nuo visos nenuolatiniam Lietuvos gyventojui išmokamos su darbo santykiais susijusių pajamų⁴ sumos, išskyrus atvejus, kai tokios pajamos priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms pagal GPMĮ 17 straipsnį (pvz., teisės aktų nustatyta tvarka išmokėtos komandiruočių kompensacijos). Tačiau tai, kad darbdavys, išmokėdamas nenuolatiniam Lietuvos gyventojui darbo užmokestį, netaiko NPD, nereiškia, kad nenuolatiniam Lietuvos gyventojui NPD iš viso negali būti taikomas.

2. Kada ir kaip nenuolatiniam Lietuvos gyventojui taikomas NPD?

Atsakymas. GPMĮ 20 str. 9 dalyje nustatyta, kad nenuolatiniam Lietuvos gyventojui NPD gali būti taikomas tik mokestiniu laikotarpiu pasibaigus, teikiant metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniams metams) pasibaigus, nenuolatinis Lietuvos gyventojas įgyja teisę pasinaudoti metiniu NPD ir juo sumažinti Lietuvoje gautą apmokestinamosioms pajamoms priskirtą darbo užmokesčio sumą, pateikdamas metinę pajamų mokesčio deklaraciją⁵. Pateiktoje deklaracijoje už darbą Lietuvoje gyventojas gautos apmokestinamosios pajamos sumažinamos nenuolatiniam Lietuvos gyventojui tenkančia metinio NPD suma ir pajamų mokesčio permoka, susidariusi nuo kalendoriniais metais apmokestintos darbo užmokesčio dalies, atitinkančios metinio NPD sumą, gražinama į nenuolatinio Lietuvos gyventojas nurodytą banko sąskaitą.

Nors metinis NPD yra taikomas nenuolatinio Lietuvos gyventojas Lietuvoje gautam darbo užmokesčiui, taikytino metinio NPD sumą lemia ne tik jis, bet ir kitos apmokestinamosios

¹ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas.

² Neapmokestinamasis pajamų dydis.

³ Įdarbintų asmenų turintis nuolatinis Lietuvos gyventojas, Lietuvos vienetas, nuolatinė buveinė ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas, vykdamas individualią veiklą per nuolatinę bazę.

⁴ Darbo užmokestis, priedai, darbdavio apmokėtos darbuotojo apgyvendinimo išlaidos ir pan.; toliau – darbo užmokestis.

⁵ Nenuolatinio Lietuvos gyventojas metinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM314 forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. VA-112.

pajamos⁶, įskaitant gautas užsienio valstybėje, išskyrus išimti, numatyta riboto darbingumo asmenims ir neįgaliesiems, kuriems didesni NPD yra taikomi, neatsižvelgiant į bendrą metinių apmokestinamųjų pajamų lygį.

Kai metinė apmokestinamųjų pajamų suma neviršija tam tikros ribos, iki kurios yra taikomas metinis NPD (2021 m. – 34 370,67 eurų), tai metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje apskaičiuojama nenuolatiniam Lietuvos gyventojui gražintina pajamų mokesčio permoka. Pajamų mokesčio permoka pagal pateiktą per GPMĮ nustatytą terminą (iki kitų metų gegužės 1 d.) deklaraciją gražinama iki einamųjų metų liepos 31 dienos, pagal pateiktą po gegužės 1 d. – per 30 dienų. Atskiros prašymo gražinti pajamų mokesčio permoką teikti nereikia, nes metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje nenuolatinis Lietuvos gyventojas nurodo banko įstaigą ir sąskaitą, į kurią prašo pervesti pajamų mokesčio permoką.

Nenuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuriam nustatytas ribotas darbingumas ar neįgalumas, didesnis metinis NPD pritaikomas pagal jo pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją, kurioje turi būti deklaruojamos tik iš Lietuvos darbdavio gautos su darbo santykiais susijusios pajamos.

Nenuolatiniai Lietuvos gyventojai, 2020 m. ar ankstesniais metais nepasinaudoję metiniu NPD, gali juo pasinaudoti šiais metais, pateikdami 2020 m., 2019 m. mokesčių laikotarpių GPM314 formos metines pajamų mokesčio deklaracijas, 2018 m., 2017 m. mokesčių laikotarpių GPM309 formos⁷ metines pajamų mokesčio deklaracijas.

Pažymėtina, kad kalendoriniais metais NPD gali būti pradėtas taikyti tuo atveju, kai pasikeičia nenuolatinio Lietuvos gyventojų statusas, t. y. jam tapus nuolatinio Lietuvos gyventoju (žr. atsakymą į 6 klausimą). Pagal darbuotojo, tapusio nuolatinio Lietuvos gyventoju, darbdaviui pateiktą prašymą taikyti NPD, darbo užmokesčio gavimo vietoje jis pradėdamas taikyti nuo kitą mėnesį (einantį po mėnesio, kurį jis tapo nuolatinio Lietuvos gyventoju) gautų pajamų. Jeigu darbuotojas nėra pateikęs prašymo taikyti NPD kalendoriniais metais, NPD (metinis) gali būti pritaikytas tik pagal gyventojų (nuolatinio ar nenuolatinio Lietuvos gyventojų) pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

3. Kokios būtų pasekmės, jei darbdavys nenuolatiniam Lietuvos gyventojui taikytų NPD kalendoriniais metais?

Atsakymas. Kai NPD yra taikomas, į biudžetą sumokama mažiau pajamų mokesčio nei jo netaikant, nes darbo užmokesčio dalis, atitinkanti pritaikyto NPD sumą, pajamų mokesčiu neapmokestinama. Pritaikius NPD, darbuotojo faktiškai (atėmus mokesčius) gaunamas mėnesio darbo užmokestis atitinkamai padidėja.

Darbdaviui įdarbinant nenuolatinį Lietuvos gyventoją ir sutarus dėl faktiškai („į rankas“) mokėtino darbo užmokesčio bei nepagrįstai pritaikius mėnesio NPD, atsirastų tokios pasekmės:

- kalendoriniais metais į Lietuvos biudžetą būtų sumokėta per maža pajamų mokesčio suma,
- nenuolatinis Lietuvos gyventojas prarastų GPMĮ įtvirtintą teisę, kalendoriniams metams pasibaigus, pasinaudoti metiniu NPD ir susigrąžinti pajamų mokesčio permoką, nes NPD jam jau būtų pritaikęs darbdavys, taip užtikrindamas sutartą „į rankas“ išmokėtiną darbo užmokestį. Jeigu nenuolatinis Lietuvos gyventojas, kuriam mėnesio NPD buvo taikomas išmokant darbo užmokestį, pateiktą metinę pajamų mokesčio deklaraciją⁸, tai joje apskaičiuotas metinis NPD galimai būtų mažesnis už darbdavio pritaikytą NPD sumą, todėl susidarytų į Lietuvos biudžetą mokėtina pajamų mokesčio suma.

Pažymėtina, kad nuolatinis Lietuvos gyventojas, Lietuvos vienetas, nuolatinė buveinė ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas, vykdamas individualią veiklą per nuolatinę bazę, pagal GPMĮ nuostatas yra laikomi pajamų mokesčių išskaičiuojančiais asmenimis, kuriems nuo gyventojams išmokamų išmokų, pagal mokesčio sumokėjimo tvarką priskiriamų A klasės pajamoms (įskaitant ir darbo užmokestį), yra nustatyta pareiga išskaičiuoti ir į biudžetą sumokėti pajamų mokesčių. Pajamų mokesčiai turi būti apskaičiuotas, išskaičiuotas ir sumokėtas GPMĮ 20 ir 23 straipsniuose

⁶ išskyrus pajamas, nuo kurių mokesčiai sumokėtas įsigyjant verslo liudijimą, pajamos už parduotas ar kitaip perleistas atliekas, apmokestintas 5 proc. pajamų mokesčio tarifu, taip pat sumokėtų gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo įmokų neviršijančios išmokos, sutarčiai ar ją nutraukus.

⁷ Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2009 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. VA-82.

⁸ Pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, pageidaujant pasinaudoti metiniu NPD, yra gyventojų teisė, bet ne pareiga.

nustatyta tvarka, nuo nenuolatiniais Lietuvos gyventojams išmokamos visos darbo užmokesčio sumos (netaikant NPD).

4. Koks asmuo pajamų mokesčio tikslais laikomas nenuolatinis Lietuvos gyventojas?

Atsakymas. Nenuolatinis Lietuvos gyventojas pajamų mokesčio mokėjimo ir deklaravimo tikslais yra toks gyventojas (pagal GPMĮ 4 straipsnio nuostatas nelaikytinas nuolatinis Lietuvos gyventojas), kuris:

- nuolatinę gyvenamąją vietą kalendoriniais metais turi tik užsienio valstybėje ir
- asmeninių, socialinių ir ekonominių interesų kalendoriniais metais turi daugiau užsienio valstybėje, negu Lietuvoje, ir
- kalendoriniais metais ištiesai ar su pertraukomis Lietuvoje išbūna trumpiau negu 183 dienas, ir
- dvejis vienas paskui kitą einančiais kalendoriniais metais Lietuvoje ištiesai ar su pertraukomis išbūna trumpiau negu 280 dienų.

Pavyzdžiui, nenuolatinis Lietuvos gyventojas laikomas asmuo, kuris kalendoriniais metais atvyksta į Lietuvą ir joje tais metais išbūna mažiau nei pusę metų.

Išimtis: Lietuvos Respublikos pilietybės neturintis gyventojas, kuris kalendoriniais metais atvyko į Lietuvą ir joje tais metais ištiesai ar su pertraukomis išbuvo aukščiau nurodytą dienų skaičių, kai pasikeičia jo rezidavimo statusas, nelaikomas nuolatinis Lietuvos gyventojas:

- jeigu jis tik verčiasi individualia veikla per nuolatinę bazę Lietuvoje ir tai yra vienintelis jo atvykimo į Lietuvą tikslas;
- jeigu jis dirba Lietuvoje, tačiau atlyginimą už darbą Lietuvoje gauna iš užsienio valstybės biudžeto;
- jeigu jis dirba užsienio valstybės diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje ar tarptautinės organizacijos atstovybėje Lietuvoje.

5. Kaip skaičiuojamos į Lietuvą atvykusio užsienio valstybės gyventojas Lietuvoje išbūtos dienos?

Atsakymas. Į Lietuvą atvykusio užsienio valstybės gyventojas Lietuvoje išbūtos dienos skaičiuojamos, remiantis Fizinio asmens, kuris Lietuvoje išbūva ištiesai arba su pertraukomis 90, 183 ir 280 dienų, šių laikotarpių apskaičiavimo taisyklėmis⁹.

Užsienio valstybės gyventojas Lietuvoje išbūtomis dienomis yra laikomos tokios dienos:

- atvykimo į Lietuvą diena,
- Lietuvoje išbūtos dienos, įskaitant ne tik darbo dienas, bet ir poilsio dienas (šeštadienius ir sekmadienius), švenčių dienas, Lietuvoje praleistas atostogų dienas, ir
- išvykimo iš Lietuvos diena.

Jeigu užsienio valstybės gyventojas, atvykęs į Lietuvą, dirba Lietuvoje, tai Lietuvoje jo išbūtomis dienomis yra laikomos ir tokios faktiškai už Lietuvos ribų jo išbūtos dienos, kuriomis jis iš savo darbo vietos Lietuvoje buvo išvykęs į komandiruotę į užsienio valstybę, ir tos dienos, kuriomis jis atostogavo užsienio valstybėje, jeigu atostogas jam suteikė Lietuvoje esantis jo darbdavys arba darbdavys, kurio pavedimu asmuo dirba Lietuvoje (išskyrus atvejus, kai asmuo po tokių atostogų nebegrįžo į Lietuvą).

Jeigu užsienio valstybės gyventojas ketino galutinai išvykti iš Lietuvos, tačiau negalėjo to padaryti dėl savo, sutuoktinio ar savo nepilnamečių vaikų ar įvairių ligos, arba dėl sutuoktinio ar nepilnamečių vaikų ar įvairių mirties, ir toks laikotarpis truko ne ilgiau kaip 14 dienų (išskyrus atvejus, jeigu gyventojas, jo sutuoktinis arba vaikas buvo gydomas Lietuvos ligoninėje ar kitoje stacionarioje sveikatos priežiūros įstaigoje, tai toks laikotarpis trunka tol, kol asmuo išrašomas iš ligoninės), tai, skaičiuojant gyventojas Lietuvoje išbūtas dienas, gyventojas dėl šių priežasčių Lietuvoje išbūtos dienos neįtraukiamos į bendrą jo Lietuvoje išbūtu dienų skaičių.

6. Ar darbdavys – pajamų mokesčių išskaičiuojantis asmuo Lietuvoje, išmokėdamas su darbo santykiais susijusias pajamas, turi žinoti kiekvieno savo darbuotojo rezidavimo mokesčių tikslais statusą?

Atsakymas. Kadangi pagal GPMĮ nuostatas NPD mokesčiniu laikotarpiu gali būti taikomas tik nuolatinis Lietuvos gyventojas išmokėtoms su darbo santykiais susijusioms pajamoms ir pareiga teisingai pritaikyti NPD darbuotojui GPMĮ yra nustatyta darbdaviui, todėl darbdavys darbo

⁹ Taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 300.

užmokesčio išmokėjimo metu privalo žinoti, ar jo darbuotojas laikomas nuolatinio, ar nenuolatinio Lietuvos gyventoju.

Darbdavys, įdarbinęs iš užsienio valstybės į Lietuvą atvykusį gyventoją, turi visą reikiamą informaciją apie tokio darbuotojo Lietuvoje išbūtas dienas (t. y. darbo sutartyje nurodyta darbo vieta, darbo sutarties trukmė, darbdavys turi informaciją apie tokio asmens komandiruotes iš Lietuvos į užsienį ir t. t.).

Jeigu iš užsienio valstybės į Lietuvą atvykęs dirbti asmuo kalendoriniais metais Lietuvoje išbūna ilgiau kaip 183 dienas (įskaitant ir dienas, kuriomis gyventojas iš savo darbo vietos Lietuvoje buvo komandiruotas į užsienio valstybę), toks gyventojas, vadovaujantis GPMĮ 4 straipsnio nuostatomis, tampa nuolatinio Lietuvos gyventoju. Darbdavys, darbuotojui tapus nuolatinio Lietuvos gyventoju, jau turi teisę jam pritaikyti NPD, jeigu darbuotojas yra pateikęs laisvos formos prašymą dėl NPD taikymo.

Kai iš užsienio valstybės į Lietuvą dirbti atvykęs asmuo tais pačiais kalendoriniais metais iš pradžių dirbo vienoje darbovietėje, po to perėjo į kitą darbovietę, tai antrasis darbdavys, išmokėdamas darbo užmokestį tokiam darbuotojui, turėtų įvertinti šio asmens Lietuvoje išbūtų dienų skaičių ir nustatyti jo rezidavimo statusą. Jeigu darbuotojas kalendoriniais metais tapo nuolatinio Lietuvos gyventoju, jam kalendoriniais metais NPD gali būti taikomas. Jeigu darbdavys neturi informacijos apie iki įsidarbinimo darbuotojo Lietuvoje išbūtas dienas (t. y. tokios informacijos nepateikia darbuotojas), skaičiuodamas darbuotojo Lietuvoje išbūtą laikotarpį vertina tik turimą informaciją.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė